

להדיא כדברי הרא"ם דאף אם עושה כן לשם שמים אם התרו בו שעבירה היא וקבל ההתראה פשיטא דלקי ומה בכך שהוא לשם שמים הרי מקושש נמי כיוון לשם שמים ועם כל זה כשהתרו בו וקבל ההתראה סקלוהו ומה שכתב דבשלמא בנותן שייך נותן על מנת לבטל מה שאין כן במוחק דבטלוהו גווי מיקרי השתתף לא ידענא מאי קאמר מר דהכי נמי שייך שפיר במוחק על מנת לכחוב ולחקק כגון שכתב שלא במקומו או שכתב שפ' פעמים ולריך למחוק המיוסר כדי לכחוב במקומו התיבה ה"ריכ"ה וכו' ועיין למרן הבית יוסף בס' רע"ו מה שכתב בה"א של שם שנדבק רגלו עיין שם הרי נראה בהדיא כדברי הרב דאפילו מוחק על מנת לחקק חייב דמאס הכי דיק למילתיה דלא קאמר אסור אלא חייב וחזר ואמר שנתחייב והיינו כדברי הרא"ם עכ"ל הרי מפורש כדברי מרן מהרד"ק דנקיט כדברי הרא"ם דמוחק השם על מנת לחקק נמי לוקה ודקדק כן מלשון הרמב"ם מדלא אמר גבי מחיקה דרך השתתף:

והנה גוף דברי הרב מהר"א לא זכיר לראותם והנראה מדבריו הוא שאף במי שמוחק ולשם שמים מתכוין קאמר הרא"ם דלקי ואהכי מסתמא עליה דאף יסכן שיהיה כוננו לשם שמים אחר שקבל ההתראה ואפי' בעניי לא ראינו בדברי הרא"ם שכתב דבמתכוין לשם שמים לוקה דלא הוזכר כלל מלקות בדב"ק ולא אמר אלא דבמוחק השם איננו שפיר קרא דלא תעשון לומר שאף אם כוננו לשמים ולא בדרך השתתף אסור ומאס הכי לא קשיא ליה לר' ישמעאל וכו' ישראל מוחקים את השם ורק בנתינה דלא מחייב אלא בעושה דרך השתתף קשיא ליה שפיר אלו תורף דב"ק ואי הכי איני מבין מאי קאמר רב דאף יסכן שכוננו לשם שמים הרי קבל ההתראה וכו' והרי הרא"ם לא על המוקבל ההתראה קאמר שכוננו לשם שמים דלא אמר אלא דלירידה אזהר רחמנא דאף אם באתם כוננו לשמים כדי לכתבו במקומו ולכבדו לא יעשה כן אלא כל לגבי דין פשיטא ודאי דאחרי שקבל ההתראה לא ייחס אליו עושה לשם שמים שהרי ההתראה היא שאומרים לו פרוש או אל תעשה שזו עבירה היא וחייב אתה עליה מיתה בית דין או מלקות והוא אומר על מנת כן אני עושה ואז יכרה או ילקה ואם אמר יודע אני בלבד ולא אמר על מנת כן אני עושה פסור דאף זו קבלת ההתראה וכמו שפורש בדברי הרמב"ם בהלכות סנהדרין פרק י"ב דין ב' ומעתה הבא למחוק את השם ואומר מזה קעבידנא את אומרים לו העדים עושה אתה ואתה עושה עבירה וחייב מלקות את לפי דעתו עושים האומרים כן אין לו לומר על מנת כן אני עושה אלא לריך לומר להם לא כי עושים אתם ואני סומך על התרחשכם כלל ואחרי שלא אמר כן ואדרבא הוא האומר על מנת כן אני עושה אף אם באתם לבי לשמים אנהני לא נדע דברים שכלב ולמראה עינינו נשפוט ולא נאמר עליו שכוננו לשם שמים ואם אומר יאמר אף אם תלקווי אני עושה זאת כי יודע אני שזה מותר אין זה מקבל ההתראה ואינו לוקה כלל דבענין זה לא מיקרי הסיר עצמו למלקות:

ובן נראה מלשון הרדב"ז ה"ל (בד"ה ומה שהנריך) שכתב דאם התרו בו ואומר מחק אתי וכו' פשיטא דאינו לוקה שהרי לא קבל ההתראה וכו' ומדלא סיים ואמר ואם קבל ההתראה לוקה משמע דבכונן זה שאומר מחק אתי ואין חוב אלא בעושה דרך השתתף לא משכחת ביה קבלת ההתראה כלל דאם מקבל ההתראה שאומר על מנת כן אני עושה אלא יודע אני שאני חייב מלקות לפי שמתקן אני אין זו קבלת ההתראה עד שיאמר יודע אני שזה אסור והעושה כן חייב מלקות ועל דעת כן אני עושה:

ומה שכתב מרן מהרד"ק ממקושש ענין שנתכוון לשם שמים ואפילו הכי כשקבל ההתראה סקלוהו הנה הא דמקושש הביאנוהו ההוספות בפרק יש טחלין ד' ק"ט ע"ב דאמרנו במדרש דלשם שמים נתכוון שהיו ישראל אומרים כיון שגזר עליהם שלא ליכנס לארץ ממעשה המרגלים שוב אין מחייבים במלות עמד וחלל שבת כדי שיהרגו ויראו אחרים עב"ל ההוספות נראה לי דכיון שכוננו הינה לשם שמים כדי שיהרגו אותו וכל העם ישמעו ויראו לא היה אומר שדבר זה מותר שאם כן לא היה קבלת ההתראה ולא

את הכתב השחתון שאף שקפלה מעליו הרי עדיין קדוש הוא לענין מחיקה מכל מקום כיון שאיסור מחיקה השם נלמד מלא העשן כן דקאי בנותן אבן מן המזבח וכתב הרעב"ס בראשון מצות הבחירה הלכה י"ז דדוקא דרך השחתה וכתב מרן בסף משנה שאם נותן כדי לחקק ודאי שרי והכא נמי אין לך נותן כדי לחקק גדול מזה ולא דמי לבותב האזכרות בזהב שאין חקנה להעביר עליהם דיו משום דהוי מוחק דשאי זהב דנתכסן מחתלה לכבוד ה' אלא דגזרת הכתיב היא דבעינן דיו דוקא אבל מכל מקום כשנכתב בדיו את זהב שעשה לחשיבות כבוד השם הוי דרך השחתה לא כן בארמוניות הנ"ל ועיין טורי זהב סי' קנ"א סעיף קטן ג' והכא הוי משם כממלא אותה הגומא ואף דמוכח משפתי כהן ס"ק י"ב בנכתב לשמה דאסור למחוק אף כדי לחקק וכן משמע במגן אברהם סי' ל"ב ס"ק ז"ך וס"ק מ"ו וכתב בטוע ביהודה סי' ע"ה דאף דיש דעות דמותר למחוק כדי לחקק מכל מקום לא קיימא לן הכי מכל מקום יש לחלק היכא דההיקין אינו נעשה מיד אלא אחר כך או אסור למחוק לא כן בזה בשעה שמוחק אז הוא מחקן כשמעביר בדיו על גבי רושם אדום מחקן מיד ודמי למה שכתב הטורי זהב הנ"ל בסותר אבן וממלא אותה הגומא מיד שרי:

והנאון המהדר השיבו דמה שכתב דאסור לנתון אבן ממוכח אף שרואה לחקק ביותר נאה אנה מלא זה אדרבא הכסף משנה כתב שם דנותן לחקק שרי וכן כתב רמ"א בס' קנ"ב דאסור לסתור אלא אם כן עושה על מנת לבטל וכתב המגן אברהם שם דהוי כנותן אבן מן ההיכל אם כן מוכח דאף על פי כן אם רואה על מנת לחקק שרי ומשמע שם אף (אם התיקון הוא) אחר כך ולא בשעה נתינה משם ומה שאסור גבי בית הכנסת לסתור הוא שמה יארע להם חוגם עיין שם אם כן חייב דמוחק השם חמור יותר דאסור אף כדי לחקק כמו שכתבו הפוסקים וממה שמוחר להפריד הנגישות אין ראיה דשם אינו מוחק גוף האות וכן מותר ליתול הדיו שנפל על השם דזה לא הוי מוחק גוף השם כלל אבל דיו על גבי סיקרא מנא לן לומר דבשעה שמתקן מותר למחוק דהא שם מוחק גוף השם וכיון דאין לו ראיה מנוחץ אבן דהא שם מותר אף בדעתו לחקק אחר כך אם כן יש לומר במוחק השם אף בשעה שמתקן אסור ומלאהי במשכנות בס' הנ"ל שעתיד לבאר דהא חד אזהרה היא מוחק השם ונותן אבן וכו' היכי דמוחק אף לחקק אסור והוא הדין טחף כן ומחלק דבנותן לחקק אם לא יתקן יפול לכן שרי אבל מוחק אף לחקק אסור עיין שם ואם כן מנא לן דבשעה משעה שרי למחוק כיון דאין לו ראיה משם וסברתו הנ"ל (לחלק בין מחקן אחר כך למחקן בשעה המחיקה) היא נכונה מבחון וכו' (לענין היקף גויל ע"ש) ולדברי הרב הנ"ל גם בדיו על גבי סיקרא יהיה מותר כיון שמתקן בשעה שמוחק וכו' אבל למה שכתבתי אחי שפיר בפשיטות דאף אי נימא בדיו על גבי סיקרא אסור לחקק מכל מקום בזה שנאמר רושם ארמוניות מעין הדיו הראשון אין בזה משום מוחק כלל אלו תורף דב"ק מדברי שניהם למרנו דכדברי דאיסור מחיקה השם איחיה גם במוחק על מנת לחקק אלא שיש לחלק בטעמים למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה כנ"ל:

ומרן מהרד"ק בספרי דבי רב פרשת ראה פסקא ע' (ד"ה מגין) כתב שהרב מהר"א הרבה להקשות על דברי הרא"ם דאף אפשר לומר שכוננו לשם שמים אחר דמתריין ביה משום מוחק השם ואף אם נדחוק דאף שקבל ההתראה מכל מקום הוא סובר דמזה קעביד אכתי קשה דכוליה קרא בדרך השחתה מיירי ומאן פלג לחלק בין ונחלסם לואבדתם הא לבטלוהו פירושי ואבדתם את שמים היינו שיכוין לאבד וכו' אבל אי ידעינן דכוננו לשמים וכו' ומנא לן דלקי כיון שכוננו לשמים וכו' ומה שכתב הרמב"ם גבי טחף דרך השחתה אין פירושו שיכוין להשחית ולא בא לשלול אלא הטחף על מנת לבטל במקומו בדרך הבגאים וכו' דלא מיקרי השחתה דאדרבא זהו חיקו מה שאין כן גבי מחיקה השם דבטלוהו גווי מיקרי השחתה וכו' וכתב על דבריו ועמו הסליחה אין ספק אלאי דמאחר דקפיד הרמב"ם לכתוב בנותן (ובסורף ע"י הקדש) דרך השחתה ולא כתב כן במוחק מוכח